

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ugarske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četr leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četr leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajev, za mesec, 30 kr. za četr leta. — Za tuge dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četr leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejeman za četr leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrtih stopnje petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na čelovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravnštvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Národní tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. aprila.

Denes v ponedeljek se delegacije snidejo v Pešti. Dasiravno so delegacije ustavna naprava, ki poleg vladarjeve osobe edino še veže Ogersko z našo „Cislejtanijo“, vendar se ne zanimajo narodi posebno za nje, morda zavoljo tega ne, ker je glavni analog te korporacije skleniti največji strošek, ki ga država ima, namreč proračun za vojsko. — Andraši bode kot minister vnanjih zadev poročal o „rudeči knjigi“, o razmerah in razpravah s tujimi državami. A menimo, da letos ne bode nič novega ali nenadnega povedati imel.

Staročeški listi mislijo, da je treba želeso kovati dokler je vroče in pridno obrekujejo svoje rojake mladočeh, t. j. posebno dr. Sladkovskega, zavoljo tega ker je šel z Nemci vred k ministru. Vsak pameten človek vidi, da stvar nema nobenega političnega namena, in — ko bi ga imela, da bili lep bil, ker bi Nemci pridobil za češke narodne terjatve, kajti Sladkovski ne more nikdar druga biti kot prijatelj svojega češkega naroda, za katerega je osem let v ječi želesje nosil! Gabi se nam torej brati „Pokrok“ ali „Politiko“, ki hoče dokazati, da je Sladkovski narodno stvar izdal, ali denuncirati, da je z Nemci zvezal se. — Celo „Posel z Prahy“, ki se je dozdaj držal bolje „starih“, spoznava osobne motive Riegrovih prodajačev in obsojuje polemiko „Pokroko“.

Fevdalski dunajski „Waterland“ ima mnogopot tako originalne ideje, da skrbi poleg svoje kazane vernosti tudi za humoristiko in zabavo vsega neklerikalnega občinstva. V najnovješji številki je rečeni list značel, da si Mladonemci, Mladočehi in Mladoslovenci rokó podajajo v zvezo radikalizma. Fantazije pa fevdalni list nema dovolj, da bi to sliko v zraku toliko razpletel, da bi svojim vsevernim bralecem resnici vsaj podobna bila.

V zadnji seji *ogerske* poslanske zbor-

nice je minister predsednik Bittó razložil program poletnega zasedanja. Predlogi o reformah se tudi v teknu sesije predloži. Dalje se predloži novela o volilni postavi in o redu civilnega procesa; posvetovanje o notarijatni postavi, o advokatskem redu in o železniškem poroštu se bode nadaljevalo. Govor predsednikov je bil z veliko pohvalo sprejet.

Vnanje države.

V kakem prisiljenem položju so *spanjolski* vojaki, razvidi se uže iz dopisov, ki jih dobivajo angleški listi. Republikanski in karlistični vojaki hodijo drug k drugemu, kvaratajo, pijo, in se vselej zdihovajo ločijo drug od drugega, češ, da si bodo morali drugi dan z napetim petelinom nasproti stati. Zato pa se tuji opazovalec lehko prepriča, da je razgovaranje med Serranom in Don Karlosem, ako je res bilo, pripisovati le temu, da je mislil Serrano s tem nekaj armade pretendentove za-se pridobiti.

Angleški ultramontanci z vso silo na to delajo, da bi od Newdegata predloženo postavo o uredjenji samostanskih razmer iz zbornice spravili. Kakor telegraf poroča, se je rovarjem posrečilo, posvetovanje o tej nepriljubljeni zakonski osnovi do maja meseca odrediti.

Pet sej je *nemški* državni zbor potreboval, da je končal drugo branje vojaške postave. Vladna predloga je skoraj povsem zdrava in celo prišla skozi debato. Misil bi človek lehko, da bode vlada pripravljena glede tolikega zatajenja parlamentaričnega faktorja, da v tiskovni postavi malo popusti. Toda tukaj ostaja zavezni svet trdovraten pri svojem sklepu, ter se brani, dati iz rok sovražene določbe prisilnega pričanja in policijske konfiskacije. Tiskovna postava pride še tekom tedna k tretjemu branju, med tem pa se ima posvetovanje o vojaški postavi dokončati. Postavi o državnem papirnatem denarji, in o cerkvenih služabnikih se imaste tudi v hitrem tempu pregledati, da državni zbor 28. t. m. svoje zasedanje lehko sklene. Odnošaji na cerkvenem polju se vedno bolje špičijo. Za odstavljenjem nadškofa grofa

Ledochowskega je prišlo še v taisti sapi odstavljenje kanonika in oficijala Wojciechowskega v Gneznem, ki se bode eno leto hladil v zaporu. Vse se kaže, da hoče vlada enkrat za vselej popom grebene potlačiti.

Dopisi.

Iz Mozirja 14. aprila. [Izv. dop.*] (Osnovanje gornjesavinske posojilnice.) Uže ste v vašem listu omenili, da se je po prizadevanji našega neumorno delačega poslanca dr. Vošnjaka v našem trgu na velikonočni pondeljek zbral več veljavnih mož, ki so ustanovili za naš kraj tolikovažni zavod — gornjesavinsko posojilnico.

Ne budem vam tukaj o pravilih novega zavoda govoril, ker se vam bodo itak poslala, naj mi bode samo dovoljeno, akopram malo zakasneni, da shod v katerem se je posojilnica osnova in ustanovila malo popišem. G. dr. Vošnjak stopil je bil v zvezo z nekaterimi veljavnimi možmi našega kraja ter jim svetoval, naj za gornjesavinsko dolino posojilnico ustanovijo.

Ideja se je radostno sprejela in povabil se je g. poslanec, da naj on sam blagovoli k oživotvorenji te misli na kateri mu ljubi dan v Mozirje priti. Odločil si je za to velikonočni pondeljek.

Velikonočni pondeljek se je dr. Vošnjak pripeljal v Mozirje kjer so njegov prihod veseli streli in živahni „živo“ kljici pozdravljali. Tako po prihodu je šla mala depu-tacija tržanov k ljubljenemu svojemu poslancu ter ga je tako pozdravila. Popoludne ob dveh se je jako mnogobrojna množica Gornjesa-

*) Da si smo uže v zadnjem listu od drugega dopisnika o tem poročali, vendar priobčujemo tudi ta dopis, ker prvega dopoljuje.

Uredn.

Listek.

Nasledki prisilnega celibata.

(Spisal Cismontanus.)

(Dalje.)

Pa kaj čuda, da je bilo duhovništvo tako nemoralno, ko so sami papeži, ki so celibat nalagali in vilovali, dajali izgled razbrzdanega življenja? V dokaz tega citiram besede kardinala Baronija, velikega letopisca rimske cerkve. Govoreč od papežev desetega stoletja pravi pri letu 912 to-le: „Aj, kako neznansko žalostno je bilo takrat obliče sv. rimske cerkve! Gospodarile so v Rimu mogočne in nesramne blodnice (meretrices) ter po svoji volji podeljevale škofije in prestavljaše škofe, in kar je ostudno povedati, vzdigavale so na stol sv. Petra svoje ljubčeve, sinove in vnake,

krive papeže, ki se v imenik papežev smej vpisati le zarad kronologije!“ — Baronij tu misli nesramno Teodoro in njeni še razuzdanihi hčeri Marocijo in Teodoro, lepe, zvite in drzne Rimljanke, ki so takrat v Rimu ukazovale. Marocija ljubila je papeža Sergija III., katerega pater Labbé v svoji zbirki cerkve zborov opisuje tako-le: „Homo vitiorum omnium servus, omniumque facinorosissimus . . . ad sacrilegium nefandum turpissimam impudicitiam addidit.“ (Tom. G., pag. 517). Teodora mlajša pa je gorela za nadškefa iz Ravene, a ker zarad oddaljenosti od Rima ni mogla pogostoma z njim ležati — „rareissimo concubitu potiretur“ pravi Liutprand — dala ga je izvoliti za papeža; imenoval se je Janez X. Bil je vojščak, kakor Julij II. Marocija ga je črtila in dala vreči v zapor ter nazadnje zaudušiti — cervical super os ejus posuerunt.

Isto tako je Marocija dala v uječi umoriti Leona VI., česar volitev je prej dognala zavoljo mladoletnosti svojega sina, ki ga je imela s Sergijem III. Tega mladeniča je po smrti Štefana VIII. res storila za papeža, da si je imel še le 22 let. Bil je Janez XI.; poginil je l. 935 otrovan. — Pa pustimo Teodoro in Marocijo in pogledimo nekega drugačega presvetega očeta in nezmotnega papeža te dobe! Ta cvet je bil Janez XII., ki je kot 18leten mladenič papež postal. Lateran, nekdanje bivališče svetnikov, bil je pod njim najnesramnije bordelišče; on in njegov oče, patricij Alberik, sta tu vrh mnogih drugih blodnic vsak eno sestro za priležnico imela; celo kelihe in križe iz bazilike sv. Petra je nesramnicam v dar razdajal. Rimljani so cesarju Otonu ga tožili zarad umora, krone oskrumbe in božjega ropa. Neki ljubosumen mož ga je pri

vinčanov v novi gostilnici „pri avstrijskem carji“ zbral, bilo je tudi prišlo kljubu slabemu vremenu veliko Gornjegradčanov in Rečičanov.

Ko gosp. dr. Vošnjak spremajan od največjih tržanov v prostorno sobano stopi, zaori ogromni „živo dr. Vošnjak“ in še le, ko so glasi vtihnili, izpregovori gosp. Janez Lipold, bivši deželnji in državni poslanec, ter se pred vsem zahvaljuje g. dr. Vošnjaku za njegov trud, da je pri tako slabem vremenu k nam prišel in začne potem politično delovanje naših zdanjih poslancev povdarijati. G. Janez Lipold omeni, da se g. dr. Dominkuš, kot dež. poslanec — dr. Dominkuš je pismeno svoje obžalovanje izrekel, da se zarad seje upravnega odbora narodne tiskarne, ki je isti dan v Ljubljani bila in pri kateri je on moral navzočen biti, ne more udeležiti shoda v Mozirji, obljubil pa je tudi, da se bode poletni čas svojim volilcem predstavljal — in g. dr. Vošnjak, kot deželnji in državni poslanec popolnem pomnenji svojih volilcev obnašata, da je postopanje dr. Vošnjaka in dr. Razлага v državnem zboru popolnem opravičeno, da bi mištajerski Slovenci ne mogli boljega poslance si izvoliti, posebno pa govornik tudi poudarja, da je dr. Vošnjak tudi glede konfesionalnih postav čisto v soglasji s svojimi volilci in konec predlaga, naj tukaj zbrani možje svojemu poslancu zaupnico izrečejo.

Govor gosp. Lipolda starejšega bil je z navdušenimi „živio“ in „dobro“ klici sprejet, niti eden nij nasprotoval, akoravno je bilo tudi takih mož navzočih, ki so pri volitvi zapeljani od nekega farškega nemirneža proti Vošnjaku delali; ginaljivo je bilo videti gornjesavinskega patrijarha povdarjati zasluge Vošnjakove.

Pa tudi na drugi strani bil je Lipoldov govor zanimiv, ker ta jasno kaže, da upliv Šentmartinskega župnika še nij mogel premotiti zdravih političnih načel, katerih se je zmirom Lipold kot poslanec držal. Še stoji mozirski trg na čelu liberalnoslovenskemu gibaju v gornjesavinski dolini, še je g. Lipold starši naš — popolnem naš in porok so nam njegove besede, da bode to tudi zmirom ostal. — Dr. Vošnjak je potem izvrstno raztolmačil pravila nove posojilnice, ki se je potem takoj ustanovila.

Naj končno še omenim, da se nobeden

svoji ženi zasačil ter s kladom po glavi umoril leta 964. R. J. P.

Ako so nezmotni papeži brez morale bili, kdo bo zameril nižjim, zmotnim duhovnikom, če so svoje načelnike posnemali? Cerkv. zbor v Troyes l. 909 govore od duhovenstva pravi: „Ipsi quoque sacerdotes computrescent in stercore luxuria“, tudi isti duhovniki gnijo v govnu (blatu) nečistosti. — Raterij, škof iz Verone, z veliko silo napada nesramnost duhovnikov iste dobe ter pravi, da je težko bilo koga najti, ki bi bil vreden škof postati, niti škofa dobiti, ki bi bil dostenjen druge posvečevati. — Angležki kralj Edward sv. piše škofom svojega kraljestva (pismo donaša pater Labbè tom. 9., pag. 698) zastran mesenosti duhovnikov tako-le: „Z žalostjo omenjam a povedati je treba, kako duhovniki žive v pojedinah, v pisanstu, v prešestovanji in nesramni nečistosti, tako, da so njih hiše postale biva-

duhoven nij udeležil posvetovanja, akoravno so bili vsi v našem kraji povabljeni. To je tudi znamenje časa in je pri ljudstvu veliko nevoljnost izbudilo, kar je gosp. Lipold tudi povedarjal. Hvala in slava pa zarad tega nevtrudno delajočemu dr. Vošnjaku!

Z Dunaja 17. aprila. [Izv. dopis.] V državnem zboru se posvetovanja vrše zdaj precej mirno in nij več onih viharnih sej in govorov, kakor pri narodnih vprašanjih in prvih konfesionalnih postavah. Poslanska zboruica je v prve dni po praznikih bila tako slabo obiskana od poslancev, da bi skoraj ne mogla sklepati. Še v drugi seji je manjkalo 148 poslancev izmed 319; Rusine so zadržali njihovi prazniki, pa tudi dosti Poljakov in „pravnarjev“ nij bilo prisjeti. — Rusinski škof Šembratovič je res svojo jezo spustil nad onimi rusinskimi duhovniki, kateri so se predrznili za konfesionalne postave glasovati. Korarju Pavlikovu je vzel njegov referat v konsistoriji, dvema dekanoma pa dekanijstvo. Pavlikov je imel neko remuneracijo za svoja posla in ta plača mu tudi zanaprej ostane, ker jo dobi iz religijskega fonda.

Iz Zagreba 19. aprila. [Izv. dop.] Znano je, da ima ogerska vlada s srbskim cerkvenim kongresom veliko sitnosti. En del teh sitnosti kani pa ogerska vlada s tem na našo vlado odvaliti, da jej prepriča neko ingerenco na kongresne zadeve. Stvar se ima takole. Od kar so se pravoslavni Rumuni od srbske patrijarhije ločili, osnovavši si svojo samostalno rumunsko patrijarhijo, leži večji del srbske patrijarhije v Hrvatskej, v Slavoniji in v teritoriju poprejšnje vojne krajine, in razmerno samo mali del v Bački, v Banatu in v poprejšnje ogerske vojne krajini. Da si ogerska vlada svoj poseljalja, sprožila je vprašanje: da-li ne bi naša deželna vlada skupaj s provizorno vlado za razvojničeno krajino kakšen vpliv na srbski cerkveni kongres v Karlovcih izvrševali mogla? in glede tega vprašanja teko sedaj dogovori med Zagrebom in Budim-Pešto. — Ko se je 17. stoletja 60.000 srbskih familij pod vodstvom patrijarha Crnojevića iz stare Rascije v Bačko in Banat preselilo, zagotovil jim je Leopold I. popolno avtonomijo v njihovih in šolskih zadevah. Kot zakonodavno telo osnoval se je „kongres“; izvršujoči organ je pa patrijarh, katerega kongres voli in krona potruje. V te-

se zmirom veljavne pravice srbskega naroda na Ogerskem, Hrvatskem in Slavoniji se dve sto let nij drezalo. Stoprv centralizirajoče težnje Magjarov so začele pred kakimi 40. leti na teh starih srbskih pravicah vrtati in škrati. Nasledek je bila vstaja srbskega naroda leta 1848. proti Magjarom. Kar se Magjarom tačas nij posrečilo, to poskušajo sedaj na novo. Razloček med tačas in denes je samo to, da so tačas to sami poskušali, denes pa iščejo v našej vladi zaveznička in pomočnika. Ogerski kultus-minister misli, da ima pravico, vtikati se v cerkvene zadeve srbskega naroda, in ravno tako domneva si tudi naš vladni oddelek za bogocastje in nauk, da ima dolžnost in pravico se v to vtikati. Prav za prav je pa stoprv ogerska vlada na to njen dolžnost in pravico opozorila in opomenila. V tej celi zadevi bo brž ko ne naša vlada za ogersko moralno kostanj iz žarjavice pobirati, in to vsakako niti častna niti zavidljiva naloga. Naša vlada bode morala — to se samo po sebi razume — v korist teženj ogerske vlade in gerirati, ker je ogerska vlada v tej zadevi tako rekoč njen mandatar. Odium bo tedaj skoro ves samo na našo vlado padel, in batite se je, da stari antagonizem med Srbi in Hrvati zopet v plamene ne švigne. Sicer se pa nadejamo v državniško izkustvo in večino Mažuranića in Mollinaryja, da ne bodeta kaj na sebe vzela, kar bi moglo ugledu našega naroda v očeh srbskega naroda škoditi in bratinsko slogo kaliti.

Dr. Makanec ponudil se je našej vladi za profesorja na našem vseučilišči. „Obzor“ ga hvali zavoljo njegove požrtvovalnosti, ker je pripraven, prostovoljno odreči se odvetništva v Petrinji, ki mu tri in četirikrat več nese, kakor vseučiliščna profesura, ter ga priporoča vladni.

Pred zadnjim dežjem goreli so gozdi v mnogih krájih pri nas. V celem je pogorelo kakih 12.000 oralov. Če ne bi bil dež ognja pogasil, bi morebiti še danes gozdi goreli. Črnogledci so celo trdili, da je v teh požarih neki plan, ter da za njimi nobeden drugi ne stoji nego internacionaleci s svojimi komunardi, petroleri in intransingenti.

Domače stvari.

— (Banka „Slovenija“) je imela včeraj sejo svojega upravnega odbora. Ču-

lišča blodnic in zbiralniča kvantačev, norčevalcev in zasmehovalcev. Na takov način zapravljajo se patrimoniji kraljev, mileščina ubožcev in kar je strah reči, cena krvi Kriščeve!“

Poslušajmo sedaj pričevanje dveh cerkvenih učenikov. Sv. Peter Damijan je spisal knjigo z naslovom „Sodoma“ ter jo posvetil papežu Leonu IX. V tej knjigi tako živo pred oči stavi nesramno vedenje duhovništva iste dobe, in se spušča v tako umazane natančnosti in posameznosti, da bi se pero Eugen-Sue-a sramovati moralno. — Sv. Bernard opisuje res z večjo skromnostjo a nič manjšo živostjo pohotnost in nasladnost duhovništva tisti čas uže zavezanega k posilnemu celibatu, ki ga je, kakor znano, nesveti Hildebrand l. 1074 določno vpeljal. V knjigi „de conversione ad clericos“ pogl. 20 pravi Bernard: „Med duhovniki kraljuje la-

k o m n o s t, zapoveduje čestiželjnost, vlada napuh, ukazuje krivičnost, prebiva požrešnost, vse pa nadvladuje nečistot (luxuria). Ako bi, po besedah Ezehiela proroka, vzdignili zagrinalo, pokazala bi se strahovita ognjusnost in videle bi se ostudne reči v hiši božji. Kajti razen blodnosti, prešestovanja, krvnega oskrunjevanja nabajajo se pri nekaterih tudi pregrehe najnesramnejih strastij.“ — Menim, da spisi sv. Bernarda ne spadajo med „lažnjive škarke“. Kaj poročete vi, „lažnjivi“ pratikar?

Pater Labbè (tom. 10, pag. 707) donaša pismo papeža Paškala II. do Anzelma nadškofa Canterbury-skega, s katerim škofa pooblastuje, da sme tudi sinove duhovnikov ordinirati, kajti bilo jih je na Angležkem tolikšno število, da je bilo skoro nemogoče duhovnikov dobiti brez fakovskih sinov. — Še eno smešno. Presveti

jemo, da je bilo precej viharno. Bilanca, ki jo je izdelal direktorij, bila je kot nepopolna pregledovalnemu odseku v popravo izročena. Generalni direktor Treunstein je bil stante pede odpuščen. Novi direktor bo neki Blaschke iz Prage. Več nečemo poročati, saj bo itak v prihodnjem občnem zboru, ki ima kmalu biti, na dan prišlo za tiste, ki se bolje nego mi zanimati uzrok imajo.

— (Iz Krškega) se nam piše 19. apr. Denes v jutro je g. Šimon Žark, pošten narodnjak in trgovec v Krškem umrl.

— (Iz Goriškega) se nam piše 15. aprila. Naš trg Kanal je dobil pred nekaj meseci novega sodnika g. J. Gorjupa, rojenega Slovenca iz naših hribov. Dvojno je, kar nam pri tem gospodu posebno dopada, 1. to, da so se nepotrebne, pa drage komisije odpravile, 2. pa to, da se zdaj v naši okrajni sodniji lep slovenski jezik sliši in večkrat tudi piše. — Te dni je razposlal g. sodnik tiskane obrazce za izkaze umrlih osob vsem dušnim oskrbnikom celega sodnijskega okrožja. In ti obrazci so spomina vredni ne le zato, ker imajo slovenske napisne po vseh predalčkih, ampak še bolje zato, ker je z njimi neka nepotrebna tožba osramotjena. Tožil je namreč prejšnji sodnik Graf banškega g. vikarja Žnidarčiča, ki je take obrazke zahteval, ne samo pri častitem dekanstvu, ampak tudi pri vis. č nadškofijstvu, da bi ga ono od te zahteve odvrnilo. Vse odvračevanje je bilo pa brez vspeha in tožba je vzela slab konec.

— (Na kranjskih srednjih šolah) so razpisane profesorske službe: 1. na ljubljanski realki za italijanski jezik. 2. V Novem mestu tri mesta za klasično filologijo s slovenščino, eno mesto za naravoslovje zvezano z matematiko in fiziko, ter eno mesto za risanje. 3. V Kranji mesto za klasično filologijo s slovenščino. 4. V Kočevji za klasično filologijo, dalje za geografijo in zgodovino. Termin prošenj na deželni šolski svet do 20. maja.

— (Znana pravda fajmoštra Jarca) proti „Laib. Tagblatt“ je prišla v nov štadum. Na pritožbo dr. Ahačiča, ki tožnika zastopa, namreč višja sodnija nij potrdila prve sodbe, in bode zato 30. aprila obravnavanje pri državnem sodišču na Dunaju o vprašanji kompetence ali nekompetence prve sodnije.

— (Iz Litije) se nam piše: C. kr. okrajna sodnija je obsodila družino Zore, očeta, mater in sina, ki so obrekovali peka

Grčarja in njegovo ženo, da v kruh ki ga prodajata, mešata stolčene človeške kosti, vsakega zarad žaljenja časti na 8 dni zapora.

—o—

— (Tatvine.) V okolici pri Borovnici so zadnji teden tedeni tako rogovili. Pri gosp. Goletu so vlamili v prodajalnico ter pokradli moke in nekaj gotovega denarja. Potem so vlamili pri M. Cerku v vinski hram, kjer so se dobro napili in gotovo tudi nekaj vina soboj vzeli. Tudi pri Fr. Verbiči v Borovnici so prišli v vas, ter so vlamili v žitni hram, in odnesli 2 žaklja turšice. Ne zastonosti: vlamili so v drugo shrambo ter odnesli več flaš žganja.

— (Toča). 16. t. m. je šla, kakor se nam od Svetinj piše, letos uže drugokrat toča po ljutomerskih goricah. Vreme za kop, katere je še dobra četrt ostala je slabo, ker uže več dnij po malem dežuje. Drevje lepo cvete in nadejati se je v vsakem obziru dobre letine.

Narodno-gospodarske stvari.

— Podzemeljski prekop med Caiaisom in Doverjem. Francosko zemljo loči od angleške kanal la Manche. Zadnji čas se je začelo misliti na to, da bi se pod tem kanalom, pod morjem, naredil tunel, enak, kakor so po naših železnicah. To delo se ve da, je strašno, in zanima napravo Francoze in Angleže, potem pa tudi druge, bodisi zaradi izvršenja, bodisi zaradi bodočih dobičkov v trgovinskem obziru. Zato se nam zdi, da bode naše bralci zanimalo, ako jim navedemo sledče točke.

Prva vprašanje, ako domisljija pride do takega novostnega, in reči se sme, od skrivnostij obdanega dela, je morska globočina med obema zemljama. Beseda morje vzbuja misli o strašanskih brezdnih, o nezmernih overah, da bi se človek skoraj videl primoranega, tako poskušno imeti za nemogočo, da, brezpametno stvar. Toda v resnici se človek v tem moti, vzlasti pri kaleni morski ožini. Preiskovanja uče, da v oni ožini morje nij nikjer nad 54 metrov globoko, tako, da ko bi zvonik pariške notradske cerkve mogel iti po dnu morja med Francosko in Angleško, da bi še na najglobokejšem kraju za 12 metrov izpod morja molel. Tedaj nuj tukaj nič takega, kar bi novo vednost moglo v strah spraviti.

Podzemeljski prekop se ve da, bi moral biti precej nižje narejen, ker je treba, da je oblok med njim in med morjem precej debel. Vprašati pa se mora vendar, ali bi bila ta stena v stanu, nositi strašansko vodno breme, ki bode nad votlim tunelom tišalo, in ali bode varovala tunel, da se ne udre, in da ne pride voda vanj, kar bi bilo strašno. Tudi tukaj mi nemamo še pravih

papežev legt, kardinal Janez, sklical je l. 1125 v Londonu zbor, da bi očitno razglasil postavo o silnem celibatu. A duhovniki so skrivši opazovali njegovo živenje in tisto noč po oklicu ga zasačijo preoblegenega v hiši neke očitne blodnice. Se ve, da „verba movent, exempla trahunt“ in po izgledu so se ravnali. Gledi prelepih nasledkov silnega celibata! Se-li bere grozdje strnja, ali figure z osata?

To da še lepših nasledkov se ne manjka. Komaj sto let po Hildebrandu ali povpeljavi silnega celibata spuntali so se Škandinavci zoper Valdemara I., danskega kralja l. 1179, in eden izmed razlogov njihove vstaje bil je, ker kralj nij hotel preklicati postave silnega celibata. Kaj vraka, vprašal bo kedo, da so

Škandinavci bili do duhovnikov tako usmiljeni in ljubezni? — O ne, niso se uprili ne iz ljubavi do farjev, prisiljeni so bili k uporu zaradi sebe; kajti odkar je imela veljavno ona postava, ubogi Škandinavci niso nikakor več mogli čuvati in braniti svojih žen in hčer ter sester. Bile so jako slabe letine za zakonsko zvestost in devištvo; noben žensk predpas nij bil več varen celibatarjev! — Zaradi mesene nevzdržnosti duhovnikov bil je v 12. stoletju Ljudovik VI. prisiljen jim dovoliti očitne priležnice. In Jakop da Vitry, kardinal in papežev poslanec na Francoskem, pravi, da Fransozi niso verovali, da bi blodnost bila greh, ker so farje očitno vanjo pogreznene videli, ki so si cela v čast šteli, da so imeli konkubine (priležnice).

(Dalje prihodnjič.)

pojmov in ako mi to stvar tukaj počasi pojasnimo, boste bralci videli, da se tudi v tej točki moti.

Res je, da dozdaj nij še takih tunnelov, kakor ima ta biti, toda pač so uže taka dela, ki so temu zelo podobna, kar se tiče nemarnosti zarad morja. To so postavim rudarske galerije, ki so na nekaterih krajih na Angleškem daleč od brega pod morjem narejene, tako na enem kraji 700 metrov, na drugem 5 kilometrov. A morska voda še nij nikdar sem prišla, in knapje celo mislijo, da ne more more tako dolgo biti, pa bodo, ako bodo pridno naprej kopali, prišli pod Irsko, ki je še sto kilometrov še daleč.

Pa tudi nij treba, da bi bila pod vodo debela stena, da bi je morje ne prodrla. V Huel-Cocku je stena, ki vzdržuje morje, komaj 5 metrov, to je, debrih 15 čevljev debela, da rudokopi vedno slišijo morje šumeti, ki se ob steno zaletava s svojimi valovi. Tudi slišijo gromenje, katero prouzročajo kameni, ki se butajo drug ob drugega, kar one, ki napravo sem noter pridejo, navdaja z velikim strahom.

Da, še več! Delavci so celo tako dolgo kopali, da niso imeli do morja več, ko štiri čevlje. A voda nij prišla skozi. Uzrok temu je baje to, da so vsa morska tla prevlečena z nekako žoleasto stvarjo, da jih voda ne more prodreti. Vendar bi ne bilo pametno, ko bi se, kljub temu izgledu, francoški angleški tunnel ne delal bolje globoko pod morjem. Zato ga pa tudi hočejo narediti tako da bode stena med vodo pa med tunnelov kakih 46, ali k večjemu 54 metrov debela, kar je dvojna mera najvišje pariške hiše. Nij nam treba dostavljati, da bode tunnel skrbno obzidan, tako, da ga voda ne bo mogla nikjer prodreti.

Kar se tiče dohoda na obeh izhodih, boste se na obeh krajih tako daleč po zemlji podaljšal, da se bode na površje skoraj po ravnom prišlo. Mednarodne železnice bi še tedaj brez prenehanja kar iz ene dežele lehko v drugo. Francija boste potem od Angleške le še tako ločena, kakor je zdaj od Italije.

To je prav gotovo velikanska misel, ki je vredna, da vso pozornost na njo obračamo.

Zanesljivo.
Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescière du Barry

v Londonu.

Odstranjeni vseh bolezni brez leka in stroškov z izvrstno ozdravljenim hrano Revalescière du Barry iz Londona, katera pri odraslenih in otrokih svoje stroške 50krat v drugih sredstvih prihrani.

Izpisek iz 75.000 ozdravljenih bolezni v želodeci, v živeh, v drobu, v prsih, na pljučah, v grlu, v dušnjaku, na žlezah, na ledvicah in v mehurji — od kajih se na zahtevanje posnetki zastonj in franko določijo:

Spričevalo št. 64.210.

V Napolji, 17. aprila 1862.

Moj gospod! Vsled bolezni na jetrah sem bil sedem let v strašnem stanu sušenja in vsakovnega trpljenja. Nijsem bil v stanu ne čitati niti pisati; moji živi so se tresli po celiem životu, slaba prebavljivost, vedna nespečnost in mel sem zmirom razburjene žive, da nijsem nikjer našel miru, pri tem sem bil tudi silno otožen. Mnogo zdravnikov je svojo umetnost poskušalo, a ne da bi moje trpljenje olajšali. V popolni obupnosti sem Vašo Revalescière poskusil in zdaj, odkar sem jo tri mesece užival, se zahvaljujem Ijbemu Bogu. Revalescière zaslubi največ hvalo, ona me je popolnem zopet ozdravila, tako, da morem svoje družinsko stališče zavzimati. Z iskreno hvaležnostjo in popolnim spoštovanjem

Marquise de Bréhan.

Spričevalo št. 65.810.

Neufchateau (Vogesen),

23. dec. 1862.

Moja hči, 17 let starca, je trpela vsled pomanjkanja svojih pravil na strašni razburjenosti živev, imenovani sv. Vidov ples, in vsi zdravniki so dvojili na mogočesti kakšne pomoči. Od tega časa sem ji po nasvetu prijatelja, Revalescière dajal, in ta izvrstna hrana jo je na začudenje vseh, kateri trpeč poznajo, popolnem ozdravila. To ozdravljenje je tu veliko pozornost vzbudilo in mnogo zdravnikov, ki so tobolezen za neozdravljivo proglašili, se zdaj čudi, moja hčer močno, čvrsto in popolnem zdravo videti.

Martin, Officier

Comptable en retraite.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalasciere pri odraščenih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalasciere-Biscuite v pušicah à 2 gold. 50 kr. in à gold. 50 kr. — Revalasciere-Chocolaté v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradeču bratje Oberanzmeyr, v Ljubljani Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Londri Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrib lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja duajska hiša na vse kraje po poštih nakaznicah ali povzetih.

Dunajska dorza 20. aprila.

Akcije narodne banke	973	—
Kreditne akcije	215	50
Srebro	105	75

Ključ

za poštevanje, razstevanje in metrično mero s pojasnilom vred velja 4 kr. in se prodaja pri Gerberji v Ljubljani, pri Seitzu v Gorici in pri pisatelji Žnidarčiču na Banjšicah (pošta: (Canale-Görz). Kdor pri pisatelji 10 „Ključev“ naroči (z nakaznico), ne plača poštine od njih. Vseslavno e. kr. deželno šolsko svetovalstvo v Gorici je „Ključ“ pregledalo in priporočilo. (105)

Zahvala.

Za obilno udeleženje, ki se mi je pri pretresljivi izgubi mojega nepozabljivega soproga, gospoda

dr. Franja Bratkovića,
advokata v Krškem,

od vseh strani v tako obilni meri izkazalo, izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejšo in najsrnejšo zahvalo. (103)

Krško, 17. aprila 1874.

Ana Bratković.

(104)

Jaz podpisana Marija vdova Kotzman iz Samatoree, sem svoje gospodarsko poslopje due 8. junija 1873 zavarovala, dne 20. marca t. l. mi je pogorelo. Banka „SLOVENIJA“ je prav v kratkem času škodo uredila in plačala.

Jaz se čutim torej dolžno, temu obče koristemu domaćemu zavodu najtoplejšo zahvalo zato izreči in ga vsem posestnikom priporočati.

V Samotoreci, dne 15. aprila 1874.

Marija vdova Kotzman,

poškodovana.

Zahvala.

Št. 2508.

Oznanilo.

Po naročilu e. kr. ministerstva za poljedelstvo od 25. marca 1874, št. 3742 se označuje, da se bodo deželní žrebci plemenjaki angleškega čistokrvnega in noriškega (pingavskoga) plemena nakupovali na tisti način, ki je bil dozdaj v navadi.

Posestniki takih prodalnih žrebcev pa, kateri nijsa angleškega čistokrvnega, niti noriškega plemena, se povabijo, da naj do

31. maja 1874

svoje žrebce najavijo deželni komisiji za konjerejo na Kranjskem zarad nakupa svojih žrebcev za deželne žrebce plemenjake.

Žrebci, ki se bodo nakupovali, morajo imeti sledeče lastnosti na sebi:

Rod: Pri žrebcih, ki izvirajo od cesarskih ali licenciranih žrebcev, se mora rod dokazati po vbrejnem listu, pri drugih pa po verjetnem pismenem spričevalu.

Pri žrebcih, ki so se že rabili za bremenje, se mora vrh tega dokazati njih plodnost

Starost: ne spod $3 \frac{1}{2}$ } let.
ne čez 7 } let.

Telesnost: Krepak razvitek in zdrava kakošnost vseh delov; dobra zložnost posamnih delov k celoti; krepka, pravilno postavljena podslomba (fundament); prosta hoja brez pogreškov.

Temperament: Nehudoben pri živahnem spolu nagonu.

Velikost: Spadajoča pod višo srednjo vsto močnega života, t. j. od 15 pesti 1 palec do 16 pesti.

Pri izvrstnih žrebcih gališkega narodnega plemena (tirolskega Haflingskega, kakor tudi dalmatinskega) je zadost velikost od 14 pesti 3 palce do 15 pesti, brez da bi se zahtevala natanko (po črk) ta visokost.

O velikosti huculjskih žrebcev se nič ne določuje.

Barva: Splošne zgornje dlake.

Ako se nahajajo vse druge lastnosti, se bodo nakupovali žrebci vsake barve.

Cena: Se bo po izvrstnosti žrebea dogovorila z njegovim posestnikom.

Od e. kr. deželne vlade za Kranjsko

v Ljubljani 30. marca 1874. (93-3)

Evropa: Dr. Ratej iz Maribora.
Pri Sloani: Knez Salm Reiferscheid iz Novega Celja. — Markovič Kasimir iz Rusije. — Dr.

Tujci.

18. in 19. aprila:

Gorjup s hečerjo iz Gorice. — Pirker iz Kočevja.

Mikuš, župnik iz Brežic. — Roma, trgovec iz Insbruka. — Tomaz iz Kamne gorice.

Bruner, adv. koncipijent z Dunaja. — Ribron iz Grada. — More iz Celovca. — Becher z Dunaja. — Gorjup s hečerjo iz Gorice. — Pirker z Kočevja. — Mikuš, župnik iz Brežic. — Roma, trgovec iz Insbruka. — Tomaz iz Kamne gorice.

Pir Malčić: Full, potnik, Flandrik, potnik, z ženo iz Celja.

Krejšeheim, potnik, Rožčko, potnik z Dunaja. — Pogačnik, kaplan od sv. Kriza. — Janez iz Čateža. — Goslet, zasobnik iz Hrastnika. — Patriano, Ciglieti, Krasenek iz Trsta. — Pri Zamoreč: Dorfner z Dunaja. — Schmidt

Papiere, Visittkarten, Petschäfte und andere Schreib-Requisiten. Alles feinster Qualität zu nachstehenden Spottpreisen.

Motto des Hauses: Auch billige Waare kann gut sein.

Französ. Briefpapiere
mit Gratis - Einprägung über beliebigen Namen, Buchstaben und Kronen.

100 Stück Ottav, fein weiß	fl. 45
" engl. gerippt oder liniert	55
" gerippt, in vielen Farben	75
" Quart, fein weiß	85
" engl. gerippt oder liniert	10
" Couverts, Ottav, weiß	50
" f. Ottav, gerippt, farb. Pap.	50
" farbig, gerippt	55
" von innen emailliert	60
" für Quart, gerippt, farb. Papier	65

100 Stück Visittkarten
aus Tropfblatt, f. lithographie, neueste Schriftarten fl. 1.
dieselben, f. mit schwarzem Druck fl. 50

Stahlfedern.

Neulatator - Federn zum richtigen für jede Hand und zu jedem Papier, 12 Stück 24 fr., 1 Dyd. englische, in 12 der besten Sorten 10 fr., 12 " (ein Karton), in 12 der besten Sorten 10 fr.

12 " Aluminium-federn, geschnitten gegen Rosé 80 fr., 1 " Autantus-federn, ausgezogen in ihrer Art 10 fr., Die bei uns vorzüglichste **Magnum bonum**-Weber, für jede Hand passend, sammt Federhalter 12 Stück 15 fr., 1 " Bleistifte, gute Sorte, 10, 15, 20, 25, 35, 45 fr., 1 " Federhälste, 10, 15, 20, 30, 50 fr.

Einen großen Vorbehell gewünschte die neuen Maschinbleistifte; man erwartet das längste Sagen und ist gegen das Brechen der Spitze gesichert.

1 Stück in Holz gefügt 10 fr., 1 Stück in Stein 15 fr., 1 Stück mit Federhalter und Weißer 90 fr., 1 Kapselfüllung, für drei Monate genügend, 10 fr., 1 Stück Union - Radiergummi für Blei und Tinte 5 fr.

Der schöne Federhalter.

Ein feinstes filigran gearbeiteter Federhalter aus Stein, versehen mit einer interessanten Micro-Photographie, ist zu haben um den Spottpreis von 25 fr. per Stück.

Feinst gravirte Petschäfte

mit schönster Schrift.

1 Stück mit 2 Buchstaben sammt feinstem Stöckel 50 fr., für ne. folgt 30 fr., ganz Namen werden 50 fr.

Hochdruckpreisen sammt Namen, feinst ausgeführt, fl. 2.80.

Etam igeln sammt Blechlasten, Hett und Pinsel fl. 4.50.

Die neuesten Blechbeschichtung - Stampfgerüsten machen 1000 Abdrücke mit einemmal Tränen der Maschine, das Blechbeschichtung für Temer über Komptoirs, 1 Stück sammt feiner Gravurung fl. 6.50.

Die schönsten Namenstageb. u. Gratulations-

Karten, reichen ausgestattet, 1 Stück 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 50 fr.

Die unverwüstlichen elastischen Rechen-

Tafeln, 1 Stück fr. 5, 10, 15, 20.

Schreibe-Mappen,

fl. Ottav-Format, ohne Claviaturung mit Schloss fl. 1.20, fl. 1.50 - 1.80, 2. Liezen mit temporärer Schreib-Umrissung, 1 Stück fl. 2.25, luxur. 2.50 auch statisch von Ihnen und Ihnen, fl. 3.50, 4.40, Groß Quart-Format ohne Claviaturung fl. 3.5, 4.10, 4.60. Groß Ottav-Format ohne Claviaturung fl. 4.50, 5.50.

Briefsiegelmarken,

welche wegen ihrer Beaumetschaft, Billigkeit und ihres sielen Verträglichkeit den Öblaten und dem Siegellauf vorweisen sind, in feinstler Qualität, mit beliebiger Firma, Wappen, Namen oder Monogramm, 500 Stück fl. 1.20, 1000 Stück fl. 1.80.

Papeterien.

Eine schön ausgefertigte Enveloppe, gefüllt mit verschiedenem Zettel und Couverts, 1 Stück 25, 35, 50, 60, 80 fr. fl. 8.

(302-5)

In dieser Qualität alleinzu haben in

Wien, Bazar Friedmann, Praterstrasse 26.